Nieuwsbrief Stichting Atlantikwall Museum Noordwijk

Jaargang 2016 nummer 2, maart

Openingstijden museum:

Op dit moment is uitsluitend de museumbunker S414 voor groepsbezoek op afspraak beperkt toegankelijk.

Gaarne overleg via tel. 071 -36 157 85 of info@atlantikwall.nl

Het complete museum inclusief gangenstelsel is ingaande 1 mei 2016 weer te bezoeken. Onze locatie is te vinden in de zeereep, aan het begin van het rijwielpad richting Zandvoort.

In dit nummer:

Van redactie & bestuur Noordgang	**1**
Noordgang vervolg 3e Observatiepost	**2**
3e Observatiepost vervolg Blitznieuws	**3**
Blitznieuws vervolg Bezoek CEBO Boekenrubriek	**4**

Beste vrijwilligers, donateurs en sponsors,

Van de redactie

Het tweede nummer van dit jaar, wij hopen dat u er veel leesplezier aan zult beleven.

Van het bestuur

In 2015, zoals vermeld in de vorige nieuwsbrief waren er er totaal 7.618 bezoekers. Hiervan waren er 1.781 kinderen (23 %) en 5.837 volwassenen (76 %)
Gaan wij dieper op de cijfers in dan kan de volgende verdeling gemaakt worden.
Door de weeks hebben 2.400 (41 %) volwassenen en 1.332 (74 %) kinderen de bunker bezocht. Op zondagen kwamen er 3.437 volwassenen en 449 kinderen.
Door de weeks zijn er totaal ongeveer 134 rondleidingen gegeven door 245 rondleiders ofwel gemiddeld per rondleiding bijna 2 personen. Omgerekend tegen 75 minuten is dit in **totaal 410 uur.** Of omgerekend ruim 51 dagen ad 8 uur.

Voortgang in de Noordgang (Hanne Kok)

"Zonder Noorden komt niemand thuis", schreef de dichter K. Michel in zijn gedicht "Voorbij Bredene". Bredene is een Belgische kustplaats, die trouwens ook bunkers van de Atlantikwall herbergt. Misschien dat ze daarom daar beseffen dat het noorden belangrijk is en dat je zonder het noorden niet compleet bent. Ook het Atlantikwall Museum Noordwijk kan niet zonder het noordelijke deel. Daarom is er de afgelopen jaren hard gewerkt om het "noorden" toegankelijk te maken, zodat uiteindelijk ook het publiek kan genieten van een compleet gangenstelsel. In de loop van 2015 bereikten de vrijwilligers het historisch moment dat de laatste kruiwagen zand de hoofdgang werd uitgereden. Enkele instortingen waren teniet gedaan. En sindsdien is het mogelijk de hele gang, van zuid naar noord, langs verschillende bunkers, door te lopen. Hoe bijzonder dan ook, dit betekent bij lange na niet dat het noordelijke deel in zijn geheel gebruiksklaar is om bij het museum getrokken te worden. Aan de noordgang liggen namelijk drie grote bunkers, twee geschutsbunkers met elk een bemanningsverblijf en een munitiebunker met laad- en losruimte. Op de munitiebunker na waren alle ruimtes deels volgelopen met zand en puin. Dus na het leegkruien van de gang bleef er nog genoeg ander zand en puin over wat ook naar buiten moest worden gekruid. Op dit moment is één geschutsbunker geheel zand en puin vrij, net als twee bemanningsverblijven. Daarnaast is in één van de bemanningsverblijven de originele nooduitgang vrijgemaakt die nu dienst doet als luchtkoker voor de ventilatie in de verschillende ruimtes.

Wat de andere geschutsbunker betreft, daar ligt alleen in de geschutsruimte zelf nog het nodige zand en puin, de rest is reeds leeg geruimd. De geschutsopening zal eerst gestut moeten worden met zandzakken voordat het zand uit de geschutsruimte verwijderd kan worden. Behalve graven zijn er nog veel andere activiteiten gaande in het noorden. Zo wordt er bijvoorbeeld druk gewerkt aan het vervangen van de deurposten, het leggen van rubberen matten in het gangenstelsel, het schoonmaken van de leeg gegraven ruimtes en het aanleggen van elektriciteit voor een goede verlichting. Naast de vrijwilligers profiteert hiervan ook de kaasmaker die in onze bunkers de onvervalste Noordwijkse bunkerkaas laat rijpen. Hij krijgt door onze inspanningen een heel goed toegankelijk nieuw plekje in het noorden. Dat verlichting bij de werkzaamheden geen overbodige luxe is ervoeren enkele vrijwilligers die afgelopen zomer in het bemanningsverblijf van de eerste geschutsbunker aan het werk waren. In het schemerdonker met alleen noodverlichting en zaklampen klonk bij het scheppen plots een metaalachtig geluid toen er een brok puin uit het zand werd gehaald en terzijde gelegd. Nadere inspectie leverde een unieke vondst op: een oude handgranaat. Alle vrijwilligers en een groot deel van het Noordwijkse politiekorps, die waren opgetrommeld, bekeken het verroeste geval en de politie besloot uiteindelijk de E.O.D. te laten komen. Die hebben de handgranaat een aantal dagen later in de duinen laten ontploffen. De komende tijd zullen de vrijwilligers zich blijven inzetten om het noorden uiteindelijk toegankelijk te maken voor het publiek. Wanneer dat zover is ligt nog in de toekomst verborgen.

De derde Observatiepost.

5 september 1944, Dolle dinsdag, 17 tot 25 september de slag bij Arnhem, 7 april 1945 Franse troepen landden per parachute op Friese bodem en tussen 14 en 18 april werd Groningen door de Canadezen bevrijd. Na het debacle bij Arnhem waren Noord- en Zuid Holland van de buitenwereld afgesloten. De bevolking verhongerde. Het ergste leed werd bezworen door middel van voedseldroppings in april 1945. Al deze omstandigheden zouden er toe bijgedragen kunnen hebben dat de S414 nooit is afgebouwd. De bezetter zag vermoedelijk in dat afbouw van de derde observatiepost zinloos was. Er was wel een houten constructie over de observatiepost gebouwd en voorzien van camouflagenetten. Vlak achter de derde observatiepost was een luchtdoelpost voor de Luftwaffe ingericht. Dat kon ook een oorzaak zijn van het niet plaatsen van het dak daar dat het zicht naar boven zou belemmeren. Na de oorlog heeft de B.B. (Bescherming Bevolking) een houten huisje op de derde observatiepost in elkaar getimmerd. Dit huisje heeft er zeker tot in de jaren 60 gestaan. Toen dit huisje afgebroken werd hadden de wind en het duinzand vrij spel en al snel stoof de S414 onder het zand. In 2001 waren er een stel "bunker-gekken" die het een goed idee vonden om de in de jaren '70 geheel onder het zand gestoven "Batterie" weer uit te gaan graven. En in 2004 was de S414 leeg op de derde observatiepost na, die lag op een klein afgeschut stukje na nog vol zand. Zo zaten wij dus met een badkuip vol zand waar het regenwater zich verzamelde en via de ingang de S414 binnensijpelde. Door middel van een vernuftig buizenstelsel werd het hemelwater weggevoerd. Het bleef behelpen. De grote wens was natuurlijk de derde observatiepost ook leeg te scheppen, en als het zou kunnen, af te bouwen en in zijn oorspronkelijke staat in te richten. En deze wens zou in vervulling gaan. Maar eerst moest de S414 van een isolerende laag worden voorzien om betonrot en vocht voor de toekomst tegen te houden. Na het regelen van alle papieren rompslomp werd in de maanden juni en juli van 2013 de S414 uitgegraven en ingepakt met asfaltpapier, en weer met zand toegedekt. Het zou tot zaterdag 15 november 2014 duren dat de eerste schep in het zand werd gestoken om de derde observatiepost van de vele kubieke meters zand te verlossen.

Daar het met de spade onbegonnen werk bleek werd de hulp ingeroepen van Michiel. Met een graafmachine van de firma P.C.M. Duivenvoorden werd het zand snel en vakkundig verwijderd.
Op zaterdag 21 januari werd er naast de uitgang een loopgraaf gegraven zodat je zonder naar beneden te moeten springen de observatiepost in en uit kon gaan. Een bijzonderheid was dat bij het weggraven van het zand de op de buitenmuur aangebrachte camouflage (Tarnung) tevoorschijn kwam. Langzamerhand kwam de derde observatiepost weer tevoorschijn. De eerste stap was gezet. De vloer en wanden moesten gerepareerd worden en opnieuw aangesmeerd en het allerbelangrijkste: er moest een dak op de observatiepost komen. Hier schoot de firma Haasnoot Bruggenbouw ons te hulp. Wat zij voor ons hebben gepresteerd grenst aan het ongelooflijke. Een stalen dak exact in de vorm van wat er oorspronkelijk op had gemoeten werd in een grote montagehal in elkaar gelast. Maar nu moest het dak van een paar ton zwaar nog op zijn plaats komen. En hier kwam het Helikopter Commando van de Koninklijke Luchtmacht om de hoek kijken. Via contacten met het Engelandvaardersmuseum, Atlantikwall Museum en het leger werd een afspraak gemaakt dat het dak in twee delen door een Chinook hefschroefvliegtuig geplaatst zou gaan worden. Donderdag 19 maart 2015 was het zover. Over zee kwam de Chinook aanvliegen met het eerste dakdeel onder de romp hangend.

Met grote precisie werd het deel op haar steunpunten geplaatst. Waarna de Chinook wegvloog om het tweede dakdeel op te halen. En zo hadden wij na een geslaagde militaire operatie een dak op onze observatiepost. De beglazing rondom was in handen van de Verfspecialist Lassooy, die overigens nagenoeg al het glaswerk voor zijn rekening neemt. De metalen elektrisch bedienbare luiken zijn geplaatst en afgemonteerd door de firma Bastasol Zonwering & Outdoor Living te Rotterdam. Nu konden de vrijwilligers aan de slag, er moesten gaten dicht gesmeerd worden, hele stukken opnieuw gestuukt worden. Een stalen toegangsdeur moest in elkaar worden gelast en via het duin naar zijn plek worden gebracht. Na al deze maanden durende werkzaamheden werd er een luchtdroogsysteem geïnstalleerd, keurig netjes weggemoffeld in de gemetselde afstandsmetersokkel. Een partij steigerhout werd aangeschaft en daar werden de vloer en sokkel mee bekleed. En op 2 januari 2016 was het zover en werd de standaard van de afstandsmeter naar boven gehesen en op zijn plek gezet. De zaterdag daarop was de afstandsmeter zelf aan de beurt. En met behulp van een kleine zandhapper op rupsbanden van de reeds genoemde firma werd de afstandsmeter buitenom naar de derde observatiepost gebracht. Het laatste stukje moest met handkracht gedaan worden.
Na de observatiepost een grondige schilderbeurt te hebben gegeven staat de afstandsmeter op zijn plaats. Een grote stap vooruit is weer gezet.
Iedereen die aan dit project voor het Atlantikwall Museum heeft medegewerkt kan zonder meer trots zijn op deze buitengewone prestatie met hulp van onze sponsors en de Koninklijke Luchtmacht .

Blitznieuws

Nog net voor het ter perse gaan van deze Nieuwsbrief kwam de fam. Admiraal met een verrassing voor het museum, en wel een inductietelefoon die werkelijk in de S414 door de Duitsers is gebruikt. Een absoluut origineel stuk dat na vele jaren, na restauratie, weer in volle glorie op zijn oude plaats te bewonderen zal zijn.

Colofon:
Stichting Atlantikwall
Museum Noordwijk

Postadres:
Wilhelminastraat 43
2201 KB Noordwijk
info@atlantikwall.nl

Bankgegevens
Giro NL23INGB0009185700
Bank NL03RABO0146683110
t.n.v. St. Atlantikwall Museum te Noordwijk

Redactieadres: zie boven.

Bestuur:
Voorzitter: Victor Salman
Secretaris : Dirk Zweers
Penningmeester : Jan Heus
Lid : Ada Alkemade
Lid : Cor van Duin
Lid : Jeroen v.d. Zalm
Lid/PR : Marjolijn van der Jagt

Redactie Nieuwsbrief:
Eveline Boot
Anton Haasnoot

Medewerkers:
Hanne Kok
Gerty Haasnoot

Overname van teksten of afbeeldingen uit deze nieuwsbrief is uitsluitend toegestaan na verkregen schriftelijke toestemming van de redactie en de desbetreffende auteur.

Blitznieuws (vervolg)

Peut, benzinetankstation Noordwijk Binnen gerund door A.M. van Wijk-Abswoude, Alfons van Abswoude en Rens van Abswoude heeft met een ludieke actie onder de welluidende naam Tank & Schenk op 5 februari jl. onze penningmeester een check overhandigd van € 550,24. Een geweldig bedrag wat ons door vele motorrijders en automobilisten en andere benzineslurpers gegund is. Dank daarvoor, en blijf Peut tanken. Wij varen èh...rijden er wel bij.

Excursie

Op een zonnige zomerdag liep Rob Kremer (gids) door de haven van IJmuiden te wandelen waar hij foto's van de Schnellbootbunker wilde maken. Na wat foto's gemaakt te hebben dacht hij bij zichzelf "Om een echte impressie van het geheel te krijgen moet ik het voor elkaar krijgen de bunker van binnen te kunnen bezichtigen". Dus trok hij zijn stoute schoenen aan en meldde zich bij de receptie van de firma CEBO, die in de bunker mineralen vervaardigt voor b.v. de olieboor-industrie. Na zich voorgesteld te hebben als vrijwilliger van ons museum kwam er een voorstel op tafel om een rondleiding te organiseren met wat meer vrijwilligers. En zo togen 4 vrijwilligers en één vader op 16 feb. naar IJmuiden. Waar we zeer gastvrij bij de firma CEBO werden ontvangen. Onze gastvrouw en tevens gids zorgde voor beschermende kleding, oordoppen en laarzen waarna we een uitgebreide rondleiding door de Schnellbootbunker van haar kregen. Na afloop was er koffie met koek en trakteerde de vader van Rob ons op interessante verhalen over zijn belevenissen tijdens de bezetting van 1940-1945.

Boekenrubriek (Eveline Boot)

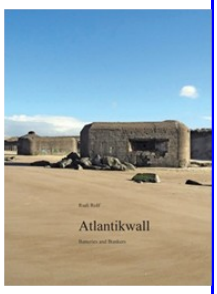

Voor het eerst in onze Nieuwsbrief een boekenrubriek. In de toekomst willen we graag boeken bespreken die mogelijk voor onze lezers interessant zijn. Voor dit nr. heb ik twee boeken uitgezocht.

Atlantikwall, batteries and bunkers. (Hardcover)

Dit is een al ouder boek, uitgegeven in 2014. Deze dikke pil 464 pag. dik, is volledig in kleur en geïllustreerd met c.a. 1440 foto's, plattegronden, tekeningen en kaarten. Een boek dat een must is voor je boekenplank als je echt alles over de Atlantikwall wilt weten.
Boek is in de Engelse taal, geschreven door Rudi Rolf en kost €59,00

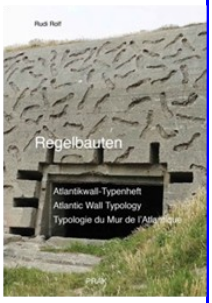

Regelbauten, Atlantikwall-Typenheft (Softcover)

Een catalogus uitgegeven in 2015. Een mooi naslagwerk van bunkertypes die gebouwd zijn in de Atlantikwall. Niet alleen de R(egelbauten) worden besproken maar ook alle andere types komen aan bod in dit prachtwerk. Alle illustraties zijn volledig ingekleurd. Let op dit boek is 3-talig: Duits, Engels en Frans. Auteur Rudi Rolf. Prijs: €30,00.

Boeken te koop bij: www.fortressbooks.com of bij de betere boekhandel.

Atlantikwall Museum Noordwijk